

Interreligieus en Levensbeschouwelijk Platform Alkmaar

JAARVERSLAG 2009

juni 2010

Inhoudsopgave

Interreligieus en Levensbeschouwelijk Platform Alkmaar	1
I. Inleiding	3
I.1 Visie	3
I.2 Missie.....	3
II. Samenstelling Platform	3
III. Ontwikkelingen in 2009.....	3
IV. Vergaderfrequentie en onderwerpen.....	5
V. Begroting en financiering	5
VI. Werkgroepen	5
VI .1 Activiteitengroep.....	5
VI. 2 Vrouwennetwerk.....	6
VI. 3 Werkgroep P.R.	6
VII. Aandachtspunten voor 2010.....	7
Bijlage I	8
Bijlage II	11

I. Inleiding

I.1 Visie

In de afgelopen jaren zien wij de relaties tussen de verschillende religieuze en levensbeschouwelijke tradities in het van oudsher gastvrije en tolerante Nederland verharderen. We zijn bang geworden voor elkaar en willen ons zoveel mogelijk afsluiten in onze eigen kring. Onbekend maakt onbemind zegt een oud Nederlands gezegde. Er is dan ook weinig wederzijdse interesse in elkaar. Niettemin zijn er in de diverse religieuze en levensbeschouwelijke tradities veel overeenkomsten en is er veel dat ons bindt. Zowel de verschillen als de overeenkomsten kunnen een basis vormen voor een vruchtbare samenwerking. Religies en levensbeschouwingen zijn belangrijk voor het normbesef in de samenleving. Op grond hiervan heeft de samenleving er belang bij dat de verschillende religieuze en levensbeschouwelijke tradities met elkaar overleggen en samenwerken.

Ten slotte geloven wij dat het laatste woord niet is aan polarisatie en uitsluiting maar aan overleg en samenwerking.

I.2 Missie

Het Interreligieuze en Levensbeschouwelijk Platform Alkmaar (ILPA) wil een vreedzaam samenleven van bevolkingsgroepen met verschillende religieuze en levensbeschouwelijke achtergronden in Alkmaar e.o. stimuleren. Het ILPA wil dit doen door de dialoog en de samenwerking tussen de verschillende religieuze en levensbeschouwelijke tradities te bevorderen en hierin zelf initiatieven te nemen. Dit moet leiden tot acceptatie van elkaar en respect en waardering voor elkaar. Daarnaast wil het ILPA een gesprekspartner zijn voor de burgerlijke overheid en een bijdrage leveren aan het voorkomen van uitwassen.

II. Samenstelling Platform

Binnen het ILPA zijn verschillende tradities vertegenwoordigd: de Alevitische vereniging, de Alkmaarse Raad van Kerken, het Apostolisch Genootschap, het Boeddhisme, het Humanisme, de Islam (Turkse en Marokkaanse Moskeeën), het Jodendom, de Protestantse Kerk en de Rooms-katholieke Kerk.

III. Ontwikkelingen in 2009

- De 'Themagroep' en de 'Activiteitengroep' zijn in de loop van 2009 samengevoegd tot de werkgroep 'Activiteiten'. Door deze samenvoeging is een meer efficiënte werkwijze mogelijk geworden en is de overlap in taken verdwenen.
- Het ILPA is dit jaar uitgebreid met een vertegenwoordiger van de Alevitische Vereniging Alkmaar en een vertegenwoordiger vanuit de Marokkaanse Moskee. Deze uitbreiding is een verrijking voor het ILPA in diversiteit maar zeker ook in diepgang.

- Het opzetten van projecten en met name het uitnodigen van de Surinaamse Moskee daaraan mee te doen is niet gerealiseerd en zal in 2010 zeker aandacht moeten krijgen.
- De “Jongerengroep” is opgeheven omdat er geen draagvlak en invulling bleek te zijn. Wellicht dat in een later stadium een herstart mogelijk is.
- Afgesproken is te bezien of de werkgroep “Bezinning” in een kleinschalige opzet verder zou kunnen gaan. Hier is nog geen invulling voor gevonden.
- De avonden binnen het platform kenden regelmatig een beperkte opkomst. De reden hiervan is niet direct duidelijk. Wellicht dat meer aandacht voor inhoudelijke aspecten hier een positieve invloed op kan hebben maar dat is in 2009 niet goed van de grond gekomen omdat de zakelijk kanten veel aandacht vroegen en wegens de matige opkomst van vertegenwoordigers. Een vicieuze cirkel!
- Het jaarverslag 2008 is toegestuurd aan alle religieuze en levensbeschouwelijke richtingen in Alkmaar en aan de gemeente Alkmaar.
- De structuur van het ILPA voldoet en is in 2009 ongewijzigd gebleven. Het blijkt dat voor het functioneren van groepen een goede organisatie en structuur belangrijk zijn om de continuïteit en de inhoudelijke kwaliteit te behouden en te verbeteren. Belangrijk hierbij is om zorg te dragen voor een ruime bezetting en goede taakverdeling binnen de organisatie van een werkgroep. Voorkomen moet worden dat de organisatie van een groep bij één persoon terecht komt omdat een groep hiermee kwetsbaar wordt. Uiteindelijk is het streven dat de groepen zelfstandig functioneren met een vertegenwoordiger in het platform en financiële steun vanuit het platform.
- In 2009 is een financiële bijdrage gegeven aan het ILPA door de Protestantse Kerk Nederland. Via de Alkmaarse Raad van Kerken is eveneens een bijdrage ontvangen. Het ILPA is hen daar dankbaar voor!
- In april 2009 heeft het ILPA de formele status in de vorm van een Stichting gekregen waardoor subsidie vanuit de gemeente Alkmaar mogelijk kan worden. Met dank aan stichting de ‘Waaier’ voor hun adviezen en ondersteuning!
- Ook dit jaar is aandacht voor adequate PR belangrijk gebleken. Dankzij de meer gestructureerde opzet van de contacten met de achterban en gemeentelijke instanties met betrekking tot de PR is het bekendheid geven aan activiteiten beter verlopen. Daarnaast is de ILPA website tot stand gekomen: www.ilpa.nl
- Het ILPA heeft deelgenomen aan het overleg met de gemeente Alkmaar (ontstaan naar aanleiding van de film ‘Fitna’) met als doel een harmonisch samengaan van de verschillende bevolkingsgroepen in Alkmaar te bevorderen. Daarbij is gesproken over een locatie waarin mensen vanuit allerlei culturen kunnen binnen lopen en hun eigen plaats hebben. Een overkoepelend orgaan met een dagelijks bestuur vanuit de Raad van Cultuur zou dit voorstel een politiek draagvlak kunnen geven.

IV. Vergaderfrequentie en onderwerpen

Het ILPA is dit jaar tien keer bijeengekomen. De vergaderingen zijn ook dit jaar gehouden in het gebouw van het Apostolisch Genootschap waarbij de ruimte, koffie en thee kosteloos ter beschikking zijn gesteld. Een faciliteit die zeer waardevol is! De vergaderonderwerpen hebben zich voornamelijk gericht op het reilen en zeilen binnen de werkgroepen. Tijdens de vergadering van 29 september 2009 heeft dhr. Kees Voorberg de leden van het platform en enkele vrouwen uit het ILPA Vrouwen netwerk meegenomen in de kunst van het voeren van een dialoog. Een avond waarin dhr. Voorberg niet alleen in ging op de theorie maar vooral ook op de praktische kant, de aandachtspunten en de valkuilen bij het voeren van een dialoog. Een zeer leerzame bijeenkomst!

V. Begroting en financiering

VI. Werkgroepen

Beschrijving van de werkgroepen die actief zijn binnen het ILPA: hun doel, activiteiten en bemensing.

VI.1 Activiteitengroep

De groep heeft twee thema avonden georganiseerd:

Op 26 februari 2009 sprak professor Wiegers (verbonden aan de universiteit Nijmegen) over het onderwerp: 'De Islam en de seculiere samenleving' met als ondertitel: 'De ethische discussie onder Moslims en de veranderingen in religie en cultuur in Nederland'. De avond werd goed bezocht (ongeveer 80 toehoorders) en vond plaats in een ruimte binnen de Turkse Moskee waar iedereen gastvrij onthaald werd. Onze dank hiervoor!

*Voor de inhoudelijke weergave: zie **bijlage I.***

Op 26 november 2009 werd een avond georganiseerd met betrekking tot het thema: 'Vrijheid van meningsuiting' onder leiding van dhr. Rob Buitenweg, hoofddocent mensenrechten aan de universiteit voor Humanistiek. De avond werd gehouden in Woonzorgcentrum de 'Nieuwpoort'; een goede locatie voor een dergelijke avond.

*Voor de inhoudelijke weergave: zie **bijlage II.***

Het ILPA heeft in 2009 niet deelgenomen aan de organisatie van een Iftar-maaltijd. De gemeente Alkmaar heeft dit jaar de organisatie op zich genomen tesamen met de Turkse Moskee.

De broodmaaltijd die de laatste twee jaar is georganiseerd in de maand december is eveneens niet doorgegaan. De organisatie hiervan in 2008 vroeg teveel van de leden van de activiteitengroep zodat naar een andere vorm en opzet gezocht zal moeten worden.

Er wordt vooruitgekeken naar 2010: deelname aan de Dag van de Dialoog en het organiseren van een Lentefeest.

VI. 2 Vrouwennetwerk

Het ILPA Vrouwennetwerk wordt gevormd door een groep van circa 18 vrouwen vanuit een grote diversiteit aan religies/ levensbeschouwingen. Eens in de zes tot acht weken komen zij bij elkaar om te praten over hun religieuze en levensbeschouwelijke tradities gezien vanuit het vrouw zijn: wat betekent dit in hun leven, wat is hun plaats/ rol hierin, waar vinden zij troost in, waarin worden zij juist belemmerd etc.

Onderwerpen die besproken zijn binnen het Vrouwennetwerk zijn divers zoals:

- Het houden en beleven van een bedevaart gezien vanuit de Islam, het Boeddhisme, de Katholieke en de Protestantse Kerk.
- Naar aanleiding van een zeer geslaagd bezoek aan de Chinees Boeddhistische tempel en het Maitreya Instituut (Tibetaans Boeddhisme) in Amsterdam is gesproken over hoe het deelnemen aan een gebedsdienst van een andere religie dan de jouwe, ervaren wordt.
- Het vasten gezien vanuit Islam, het Boeddhisme, het Soefisme en het Christendom.
- Muziek.
- Vrijheid van meningsuiting als voorbereiding op de thema avond van 26 november waarbij een brief is opgesteld gericht aan mevr. Gerdi Verbeet, voorzitter van de Tweede Kamer om de zorg uit te spreken over de manier waarop het recht van meningsuiting in de Tweede kamer lijkt te worden gebruikt om anderen de mond te snoeren en daarbij beledigend kan worden. Daarop volgde een uitnodiging van mevr. Verbeet voor een gesprek op woensdag 17 maart 2010.
- Verder heeft het Vrouwennetwerk een bloemstuk aangeboden aan het Apostolisch Genootschap als blijk van waardering voor de genoten gastvrijheid.

VI. 3 Werkgroep P.R.

Deze groep houdt zich bezig met de publiciteit en naamsbekendheid van het ILPA en haar activiteiten. In deze groep zijn de heren Johan Streefland en Ad de Groot en mevr. Gerda Janknegt actief met inhoudelijke ondersteuning door mevr. Marianne Hamers.

Publiciteit rondom de activiteiten heeft dit jaar tijdig plaatsgevonden. De invulling van de P.R. heeft dit jaar een belangrijke sprong vooruit gemaakt met de realisatie van de website www.ilpa.nl. Dhr. Ad de Groot gaat de website beheren waarbij hij ondersteund gaat worden door een ander ILPA lid.

VII. Aandachtspunten voor 2010

- Nagedacht zal moeten worden over het loslaten van de opzet van het ILPA in die zin dat het opzetten van projecten waaraan niet in het ILPA vertegenwoordigde religies/ levensbeschouwingen kunnen meedoen, mogelijk wordt. Dit kan de betrokkenheid vergroten. Deze beleidswijziging heeft in 2009 nog geen vorm gekregen; dit zal in 2010 aandacht moeten krijgen omdat op deze wijze contacten en samenwerking met nog niet vertegenwoordigde religies/ levensovertuigingen tot stand kunnen komen.
- Er moet zorg gegeven worden aan het voorkomen dat teveel werk op enkele schouders komt te liggen.
- Het maken van een doorstart van de Bezinningsgroep zal gezien moeten worden en zo mogelijk gerealiseerd.
- Tijdens de bijeenkomsten zou het goed zijn structureel tijd vrij te maken voor de inhoudelijke kant.
- De activiteiten van het ILPA kunnen verder uitgebreid worden evenals de contacten met religies/ levensovertuigingen die nog niet in het ILPA vertegenwoordigd zijn, ook vanuit de Christelijke religies. Het organiseren van thema avonden is belangrijk omdat op deze wijze mensen betrokken kunnen worden bij het gedachtegoed van het ILPA waardoor de mogelijkheid wordt geboden elkaar beter te leren kennen en meer begrip te krijgen voor elkaar.
- Het gaat langzaam en het vraagt geduld en visie maar stapje voor stapje is het ILPA op weg om een brug te slaan tussen mensen en op haar eigen wijze bij te dragen aan een dialoog tussen de verschillende bevolkingsgroepen.

Bijlage I

Impressieverslag van de thema-avond door professor Wieggers d.d. 26 februari 2009.

Deze avond, georganiseerd door het ILPA, kende als thema: 'De Islam en de seculiere samenleving' met als ondertitel: 'De ethische discussie onder Moslims en de veranderingen in religie en cultuur in Nederland'.

Op een boeiende wijze vertelde professor Wieggers aan ongeveer 80 belangstellenden over de vragen en twijfels waar Moslims in de Westerse, seculiere samenleving mee te maken krijgen als zij als een goede Moslim in deze samenleving hun plaats willen innemen. Hoe leef je als Moslim te midden van je Westerse medemensen als je wilt blijven leven vanuit je eigen bronnen en toch mee wilt gaan in deze Westerse samenleving?

Aan de hand van een praktisch voorbeeld dat een goed beeld gaf van dilemma's waar Moslims tegenaan kunnen lopen, nam professor Wieggers de toehoorders mee op de weg die door Moslims gevolgd wordt om advies in te winnen; een advies gebaseerd op de Koran en de tradities volgens Mohammed. Het geven van advies kan gebeuren door een Imam maar ook door het European Council Fatwa and Research, gevestigd te Londen. Deze instelling verzamelt de vragen die leven onder Moslims en doet hier een uitspraak over in de vorm van een advies. Belangrijk bij het geven van een advies(fatwa) is een interpretatie van de bronnen door de adviesgevers op een rationele en modernistische wijze. Op deze manier ontstaat de mogelijkheid enerzijds te leven vanuit de tradities en anderzijds binnen de seculiere samenleving volledig je plaats als Moslim in te nemen.

Vanuit een grote kennis over de Islam benaderde professor Wieggers het onderwerp vanuit verschillende richtingen en opvattingen; vanuit de salafitische opvatting van de Islam tot de seculiere/ liberale opvatting. Juist deze veelzijdige benadering van het thema benadrukte de grote diversiteit tussen Moslims onderling en hoezeer de Westerse samenleving door een gebrek aan kennis en onder invloed van de media, alle Moslims als identiek in hun opvattingen beschouwen. De grote diversiteit in geloofsopvatting en –beleving onder Moslims wordt daardoor niet gezien.

Na de pauze was er ruimte voor het stellen van vragen.

Een aantal antwoorden op die vragen wordt hieronder weergegeven:

- Naast de ECFR bestaan mondiale raden van geleerden die onderzoek doen naar de bronnen. Daarnaast zijn er wetscholen die zich bezig houden met de interpretatie van de Islamitische wet (sharia) en uitgaan van de klassieke interpretatie van de Koran. In bepaalde landen zijn de wetscholen dominant geworden. Ook kunnen er tegenstellingen zijn tussen de opvattingen van verschillende wetscholen. Sinds het einde van de negentiende eeuw wordt gestreefd naar meer eenheid tussen de

wetscholen door terug te gaan naar de bronnen en deze rationeel en modernistisch te interpreteren. Dit proces is te vergelijken met de oecumenische beweging.

- Een fatwa wordt in het westen niet gezien als een advies maar als een opdracht, een bevel of zelfs een executieorder (Salman Rushdie). In de Soennitische Islamitische traditie wordt een fatwa beschouwd als een advies; een advies dat je naast je neer kunt leggen. Dit in tegenstelling tot de Shiïtische opvatting van een fatwa waarbij een fatwa een bevel is. De Westerse maatschappij weet niet wat een fatwa werkelijk inhoudt. Dit tekort aan kennis speelt ook bij de beeldvorming over bijvoorbeeld eerwraak een belangrijke rol.
- De basis van het verschil tussen de Shia en de Soena in de Islamitische wereld ligt in de interpretatie van het leiderschap van Ali, de schoonzoon van Mohammed. Volgens de Shia zou het leiderschap bij Ali moeten rusten.
- Het beeld van de Islam als een intolerante en gewelddadige religie speelt al vanaf de verspreiding van de Islam over het Midden Oosten in de zevende eeuw. De aldaar levende Christenen zagen Mohammed als een expansief en gewelddadig mens. Dit beeld is blijven bestaan bij de Westerse theologen die daarnaast Mohammed beschouwden als een ketter, een anti-Christ en een concurrent. Echter: tot drie eeuwen verspreiding van de Islam waren Moslims in het Midden Oosten nog steeds in de minderheid: niet iedereen hoefde zich te bekeren tot de Islam. Ook de huidige, bij sommige Moslims bestaande, radicale opvattingen werken negatief op de beeldvorming over de Islam in. Daarnaast spinnen politici garen door electoraal dit beeld te versterken. Gewelddadigheden komen niet vanuit de Islam maar vanuit andere oorzaken waarbij de tegenstellingen worden uitvergroot door o.a. de media.
- Imams geven soms adviezen die negatief zijn met betrekking tot de Westerse samenleving. Ook dit kan weer zijn neerslag krijgen in de relatie tussen Moslims en de Westerse samenleving.
- Er zijn twee visies ten aanzien van de interpretatie van de Sharia: enerzijds het strikt kijken naar de regels en anderzijds kijken naar de doelstellingen: wat beoogt God hiermee? Welke universele waarden liggen hier achter? Vanaf de dertiende eeuw worden de regels van de Sharia getoetst door de traditionele wetscholen volgens deze laatste opvatting. Deze opvattingen zijn niet rigide in tegenstelling tot de opvattingen van de fundamentalisten.
- Bij secularisatie zijn mensen vrij om hun keuze te maken zonder hun religie te verliezen; leven volgens de eigen godsdienst en tegelijk te maken hebben met andere religies met wie tot een samenwerking/ samenleving gekomen moet worden.
- Op den duur zullen Moslims een eigen weg zoeken (bijvoorbeeld ten aanzien van het huwelijk met een niet-Islamitische partner). De ECFR zal terug gaan naar de bronnen en een moderne interpretatie geven. De standpunten van de ECFR kunnen een andere wending gaan veroorzaken in de wijze waarop Moslims in de Westerse samenleving verkeren en tegelijk toch een goede Moslim blijven.

- Het ideaalbeeld van de samenleving is gebaseerd op de samenleving zoals Mohammed die reeds heeft gevestigd: het ideaal van een rechtvaardige samenleving en een bijdrage aan deze samenleving waarbij de Moslims buiten hun eigen gemeenschap treden. Dus als Moslims bijdragen aan de Nederlandse samenleving. Een wisselwerking tussen ideale gemeenschap en ideale samenleving.
- Binnen de Westerse wereld bestaat angst voor de Islam. Ten onrechte wordt dan uitgegaan van de Islam als een monolithisch blok met gewelddadigheden.

De conclusie van deze avond: zeer waardevol, leerzaam en met de uitdaging de kennis over de Islam in de Westerse samenleving te vergroten. Met dank aan professor Wieggers en de Turkse Moskee voor de gastvrijheid waarmee de toehoorders ontvangen zijn.

Bijlage II

Kort verslag van de thema-avond 'Vrijheid van meningsuiting' op 26 november 2009 in Woon- en zorgcentrum de Nieuwpoort.

De avond stond onder leiding van Rob Buitenweg, ex-hoofddocent mensenrechten aan de Universiteit van Humanistiek. De panelleden waren:

- de heer P. Bruinooge, burgemeester van Alkmaar,
- mevrouw Senay Cemek, docente aan de Hogeschool Amsterdam,
- de heer Leen Spaans, rector van het Jan Arentsz College te Alkmaar en
- de heer Jan Peter Versteeg, journalist van het Noordhollands Dagblad.

Emir Ertas verwelkomde namens het ILPA alle aanwezigen. Hierna gaf Rob Buitenweg een korte inleiding over dit thema. Daarna volgde een zoektocht met elk forumlid naar de grenzen van de vrijheid van meningsuiting. Wanneer mag deze vrijheid van meningsuiting worden beperkt, als deze al beperkt mag worden? Na een korte pauze werd de avond vervolgd door een gesprek van het forum met het publiek.

Belangrijkste uitkomsten:

- De vrijheid van meningsuiting is opgenomen in de Universele verklaring van de rechten van de mens (1948) en in art. 1 van de Grondwet. Maar de Universele verklaring is niet bindend. Daarvoor zijn ook nog internationale verdragen nodig. Voorts moet dit altijd nog afgewogen worden tegen bijvoorbeeld de vrijheid van godsdienst en bv. het antidiscriminatiebeginsel. Grenzen kunnen zijn: Vrijheid van meningsuiting houdt op daar waar de vrijheid van een ander wordt aangetast. Als die wordt aangetast is dat overschrijdend. Dit kan ook gelden voor aanstootgevend gedrag, aanzetten tot haat, schelden, beledigen, de zwakkeren in de samenleving onderdrukken, geweld en intimidatie. Uiteraard viel de naam van Geert Wilders veelvuldig. Hij doet allerlei uitspraken maar gaat discussie uit de weg!
- Wat kunnen wij zelf doen: Een dialoog aangaan met de ander, hoe komt deze aan zijn uitspraken. Wat is zijn achtergrond en hoe kan je de andere kant hiervan laten zien. Laat hun gedrag zien en wat dit met de ander doet (spiegelen). Betrek de ander in de samenleving. Toon wederzijds respect. Waar sta jezelf voor? Uitwisseling van gedachten: Stel open vragen en stel jezelf open, laat de ander naar je toe komen. Wees zelf betrouwbaar. Verdieping van jezelf en de ander. Barmhartigheid: Is ons allen bekend maar de invulling hiervan is niet altijd makkelijk. Verdraagzaamheid, zelf geen kort lontje hebben. Waarden en normen, wat is moreel juist of onjuist? Beledigingen: mag/moet je die wel of niet toestaan? De vrouwenstuurgroep ILPA heeft een brief gestuurd naar mevr. Verbeet, voorzitter van de Tweede Kamer. Hierin wordt aangekaart dat men zich schaamt voor de manier waarop de Tweede

Kamerleden met elkaar omgaan en wat zij in het Kamerdebat tegen elkaar zeggen.
Waarom stelt zij geen grenzen? Er gaat een voorbeeldwerking van uit.

